

DECIZIE

18 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Vera Macinskaia
Ion Vîlcov
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursurile declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Postoronco Victor,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Postoronco Victor împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 iulie 2013, prin care au fost admise apelurile declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Postoronco Victor, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 martie 2013 și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

constată:

La 15 iunie 2012 Postoronco Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că la sfârșitul anului 2005 în mod neîntemeiat a fost pus sub învinuire de către procurorul în procuratura sectorului Rîșcani, mun. Chișinău, O. Gherman pe art. art. 290 alin. (1), 165 alin. (2) lit. a), b) CP al RM.

Menționează că conform rechizitoriului din 09 decembrie 2005 a fost învinuit prin faptul că în perioada lunilor ianuarie - august 2005, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la lucru în calitate de dansatoare peste hotarele Republicii Moldova, le-a recrutat în Austria pe cetățencele Vicol M. și Dimitriu V., unde acestea din urmă au fost puse să practice prostituția.

Mai indică că a mai fost pus sub învinuire și pentru faptul că la 21 octombrie 2005, în cadrul percheziției la domiciliu, pe str. Ialoveni 23, mun. Chișinău, au fost depistate și ridicate 200 cartușe cu calibrul 5,6 mm, 120 cartușe cu calibrul 9 mm, 12 cartușe cu gloanțe de cauciuc cu calibrul 9 mm, 16 cartușe cu calibrul 9 mm, 358

cartușe cu calibrul 12 mm, care, potrivit Raportului de expertiză balistică nr. 418 din 03 noiembrie 2005, sunt valabile pentru împușcat și pe care dânsul le-ar fi păstrat nelegitim.

Reclamantul mai indică, că la 21 octombrie 2005, ora 14.19, a fost reținut de către ofițerul de urmărire penală al CPS Rîșcani, mun. Chișinău.

Susține că la 24 octombrie 2005 Judecătoria sectorului Rîșcani, mun. Chișinău, examinând demersul procurorului privind aplicarea măsurii preventive arestul, prin încheiere a admis demersul și a eliberat mandatul de arestare pe numele său pe un termen de 10 zile, dânsul aflându-se până la 03 martie 2010 în stare de arest preventiv.

Indică că prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 mai 2006 a fost condamnat pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 290 alin. (1) CP, numindu-i-se pedeapsă 2 ani și 6 luni închisoare, și la art. 165 alin. (2) lit. a), b) CP, numindu-i-se pedeapsa 15 ani închisoare, iar în temeiul art. 84 CP, prin cumul parțial al pedepselor, i-a fost numită pedeapsa definitivă 15 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. S-a calculat executarea pedepsei de la 15 mai 2006, cu includerea arestului de la 21 octombrie 2005 până la 15 mai 2006.

La fel invocă că telefoanele mobile „Nokia” și „Samsung”, ridicate în cadrul procesului penal de la el, au fost confiscate în folosul statului și nici cartușele nu i-au fost restituite.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2006 a fost respins apelul său și menținută sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 mai 2006.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2007 a fost respins recursul declarat de el și menținută decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Mai reține că prim hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 05 octombrie 2009 a fost admis recursul în anulare declarat de avocatul Dorin Popescu în interesele sale, casată decizia Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2007 și decizia Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2006 și a dispusă rejudecarea cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2010 a fost admis apelul său, casată sentința Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2006, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care dânsul a fost achitat. Măsura de reprimare arestul a fost abrogată, cu eliberarea sa de sub strajă din sala de judecată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2010 recursul ordinar declarat de procuror a fost respins ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, decizia fiind irevocabilă de la data pronunțării.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 aprilie 2011 a fost considerat inadmisibil recursul declarat de către Procurorul General adjunct al Republicii Moldova împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2010 și deciziei Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2010.

Afirmă că în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, i-au cauzat prejudicii materiale și morale considerabile, motiv pentru care a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Solicită încasarea prejudiciului material și moral cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prejudiciul material în mărime de 137088,69 lei, compus din 5683,19 lei, care constituie 450 dolari SUA la data ridicării, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei din 14 noiembrie 2005, pentru confiscarea telefonului de model „Nokia 6230

i””; 3700 lei, pentru confiscarea telefonului de model „Samsung X 600”; 3535 lei compensație pentru confiscarea a 707 cartușe (200 cartușe cu calibrul 5,6 mm., 120 cartușe cu calibrul 9 mm., 12 cartușe cu gloanțe de cauciuc cu calibrul 9 mm., 16 cartușe cu calibrul 5,75 mm., 359 cartușe cu calibrul 12 mm., (a câte 5 lei pentru 1 buc); 124 170,5 lei salariul nerealizat și prejudiciul moral în mărime de 7000000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 29 martie 2013 acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Postoronco Victor a sumei de 124170,50 lei prejudiciul material sub forma compensației pentru salariul nerealizat și prejudiciu moral în mărime de 54 000 lei. În rest pretențiile lui Postoronco Victor au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iulie 2013 au fost admise apelurile declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Postoronco Victor, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, fiind încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Postoronco Victor suma de 100000 lei cu titlu de daune morale, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 02 septembrie 2013 Procuratura Generală a RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral și integral hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului invocă dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând a fi neîntemeiată.

Susține că conform legislației procesual-penale, organul de urmărire penală este în drept să efectueze acțiuni de urmărire penală necesare pentru stabilirea adevărului și apărarea intereselor altor persoane inclusiv și interesele statului, iar efectuarea măsurilor operative de investigații este obligația organului de urmărire penală care are scop de a descoperi circumstanțele și persoanele care au comis crima. Aceasta, însă, nu denotă faptul că organul de urmărire penală a admis careva acțiuni ilicite.

Indică că s-a constatat cu certitudine că pe parcursul desfășurării urmăririi penale, intimatul nu a fost maltratat, nu i-au fost aplicate alte măsuri de influență care ar putea fi considerate ilegale și care ar cădea sub incidența art. 3 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Menționează că numai instanța de judecată este în drept să estimeze cuantumul prejudiciului material și moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, să aprecieze intensitatea și gravitatea atingerii aduse acestora.

Notează că potrivit jurisprudenței CEDO, achitarea de către instanțele naționale a persoanei învinuite de autoritățile judiciare competente în comiterea unei infracțiuni, constituie prin sine însuși un act de satisfacție morală și totodată denotă o atitudine obiectivă față de circumstanțele faptei, iar cuantificarea în echivalent bănesc a sumelor pretinse de către reclamant cu titlu de prejudiciu moral trebuie privită ca o modalitate acordată persoanei de a-și compensa cheltuielile suportate în cadrul procesului penal și nicidecum aceste sume nu trebuie privite ca o modalitate de prejudiciere a interesului public și nu depășește limitele rezonabile, astfel încât să nu poate fi privită ca un mijloc

de îmbogățire fără justă cauză, mai ales că nu a fost adusă nici o probă privind motivarea și probarea cuantumului prejudiciului moral.

La 23 septembrie 2013 Ministerul Finanțelor, la fel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral în sensul diminuării acestuia în limite rezonabile.

În motivarea recursului invocă parțial dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând în acest sens că deși intimatul a devenit victima unei erori de investigație în procesul penal și căruia urmează a-i fi achitată o compensație bănească, în sensul legislației naționale nu este prevăzut cuantumul prejudiciului moral, nefiind prevăzut în Legea nr. 1545 un echivalent între gravitatea suferințelor psihice și unitatea bănească, mărimea prejudiciului moral fiind determinată de către instanța judecătorească reieșind din circumstanțele cauzei.

Atenționează că intimatul a beneficiat de prezumția nevinovăției, garantată la art. 21 a Constituției, conform căruia Victor Postoronco a fost prezumat nevinovat de la începutul procesului penal și până la sfârșitul acestuia, iar datorită acestei prezumții statutul juridic al acestuia nu a suferit careva schimbări, imaginea nefiindu-i afectată.

Consideră că instanțele inferioare urmau să respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciu moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile și să ia în considerație că compensația urmează a fi achitată din banii publici, adică din taxele și impozitele plătite de cetățeni pentru necesitățile statului, emiterea unei sentințe de achitare reprezentând o satisfacție echitabilă pentru intimat.

La 21 octombrie 2013 și Postoronco Victor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului invocă dezacordul cu hotărârile judecătorești emise pe marginea pricinii în cauză, în partea respingerii pretențiilor și anume în partea respingerii pretențiilor de încasare a compensației bănești pentru telefoanele mobile și cartușele confiscate, precum și în partea determinării prejudiciului moral de către instanțele inferioare, fiind exagerat de mic în opinia sa.

Apreciază drept nejustificate concluziile instanțelor inferioare în partea respingerii pretențiilor de reparare a câștigului mediu lunar și compensarea costului averii confiscate, concluziile date fiind în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Întru susținerea acestei teze invocă că conform procesului verbal de percheziție și ridicare au fost ridicate 200 cartușe cu calibrul 5,6 mm, 120 cartușe cu calibrul 9 mm, , 12 cartușe cu gloanțe de cauciuc cu calibrul de 9 mm, 16 cartușe cu calibrul de 5,75 mm, 359 cartușe cu calibru 12 mm, acestea fiind anexate la materialele cauzei penale, ca corpuri delictive.

Mai invocă că drept dovadă că bunurile date sunt anexate la materialele cauzei servește decizia Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2010 prin care a fost achitat pe toate capetele de învinuire, fiind totodată menționat că corpurile delictive se păstrează la dosar.

Notează că prețul unui cartuș este de 5 lei, motiv din care urmează a-i fi recuperată suma totală a cartușelor în mărime de 3535 lei.

Precizează că prin ordonanța de ridicare și examinare a telefoanelor Nokia 6230 i și Samsung X 600 din 21 octombrie 2010, precum și prin ordonanța de recunoaștere și anexare la materialele cauzei a telefoanelor mobile Nokia 6230 i și Samsung X 600 se

confirmă faptul că bunurile date au fost ridicate din posesia sa, iar prin sentința Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2006 aceste bunuri au fost confiscate în folosul statului, valoarea bunurilor în opinia recurentului constituind suma de 9383,15 lei.

Întru susținerea poziției sale invocă și prevederile art. 8 alin. (1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, potrivit căruia cuantumul sumelor de compensare a prejudiciului se calculează pornindu-se de la câștigul lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație și mai invocă și prevederile art. 8 alin. (3) lit.c) ale aceleiași Legi, care indică că pentru cuantificarea prejudiciului reparabil, persoanelor care nu au lucrat din motive întemeiate, câștigul mediu lunar se calculează pornindu-se de la salariu mediu pe țară în anul respectiv.

Apreciază drept nejustificată concluzia instanței de apel, precum că dânsul nu ar fi demonstrat că la momentul reținerii nu lucra din motive întemeiate și respectiv ar putea beneficia de repararea câștigului mediu lunar, pornindu-se de la salariu mediu lunar pe țară pe anul respectiv, or indică recurentul din sensul legislației se înțelege că repararea câștigului mediu lunar se repară datorită reținerii ilegale sau condamnării pentru perioada reținerii și/sau condamnării în care a fost în imposibilitate de a munci.

Astfel, că pretinde recurentul, cu referire la informația eliberată de către Biroul Național de Statistică, la compensația pentru salariu nerealizat în urma acțiunilor ilegale în mărime de 124170,19 lei.

Susține că deși instanțele inferioare au stabilit circumstanțele cauzării prejudiciului moral, constatând toate suferințele psihice și fizice ce i-au fost pricinuite, totuși nu le-a dat apreciere în deplină măsură.

Afirmă că i-au fost pricinuite suferințe psihice grave, prin faptul că ilegal a fost tras la răspundere penală pentru o infracțiune deosebit de gravă, dânsul aflându-se în închisoare 4 ani, 4 luni, 24 de zile.

De altfel, mai indică recurentul că i-au fost cauzate enorme suferințe psihice, prin faptul că a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei, precum și de comiterea unei infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice.

Mai indică că a fost încălcat și termenul rezonabil de examinare a cauzei penale, prevăzut la art. 20 CPP, examinarea cauzei penale începând cu 20 octombrie 2005 până la 21 decembrie 2010, dintre care 4 ani, 4 luni și 24 zile dânsul s-a aflat în detenție.

Concomitent, indică că în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală familia sa a fost destrămată, căsătoria sa cu Postoronco (Doarș) Maria fiind desfăcută prin hotărârea Judecătorei Centru din 28 martie 2007.

Concluzionează că în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, i-a fost încălcat dreptul la libertate și siguranță, dreptul la libera circulație, dreptul la viața intimă și familială, dreptul la muncă, dreptul la proprietatea privată și dreptul la un proces echitabil.

Consideră recurentul că în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală a procuraturii și a instanțelor judecătorești, aflându-se ilegal în detenție timp de 4 ani, 4 luni 24 zile, precum și confiscarea averii (telefoanele mobile și cartușele), i-au fost încălcate grav drepturile și libertățile fundamentale garantate de Constituție precum și

de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 16 iulie 2013 a fost expediată în adresa părților la data de 14 august 2013, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 151).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 05 septembrie 2013, 25 septembrie 2013 și la 21 octombrie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursurile declarate de Procuratura Generală a RM și Ministerul Finanțelor a RM și de a admite recursul declarat de către Postoronco Victor, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii parțial din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare.

După cum rezultă din actele cauzei, Victor Postoronco a fost pus sub învinuire de către Procuratura Rîșcani mun. Chișinău, fiind învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 290 al. (1) și art. 165 al. (2) lit. a) Cod penal, fiind învinuit de faptul că, în perioada lunilor ianuarie-august 2005, prin înșelăciune sub pretextul angajării persoanelor la lucru în calitate de dansatoare peste hotarele Republicii Moldova, le-a recrutat în Austria pe cet. Vicol M. și Dimitriu V., unde au fost puse să practice prostituția.

În baza procesului-verbal privind pornirea urmăririi penale din 20 octombrie 2005, s-a dispus începerea urmăririi penale conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. 165 al. (2) lit. a) Cod penal.

De asemenea, actele cauzei atestă că la 21 octombrie 2005 fiindu-i petrecută percheziția la domiciliul lui Victor Postoronco, au fost depistate și ridicate 200 cartușe cu calibrul 5,6 mm, 120 cartușe cu calibrul de 9 mm, 12 cartușe cu gloanțe de cauciuc cu calibrul de 9 mm, 16 cartușe cu calibrul de 9 mm, 358 cartușe cu calibrul de 12 mm, care conform raportului de expertiză balistică din 31 noiembrie 2005 erau valabile pentru împușcat și pe care Victor Postoronco le păstra nelegitim.

În baza procesului-verbal privind pornirea urmăririi penale din 09 noiembrie 2009, s-a dispus începerea urmăririi penale conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. 290 al. (2) Cod penal.

Prin ordonanța de recunoaștere și de anexare a corpurilor delictive la cauza penală din 14 noiembrie 2005, de la Victor Postoronco au fost ridicate la percheziție în calitate de mijloace de probă telefoanele mobile de model „Nokia” și „Samsung”.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 24 octombrie 2005 în privința bănuțului Victor Postoronco i-a fost aplicată măsura preventivă arestul pe un termen de 10 zile.

Prin sentința Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 iunie 2006, Victor Postoronco a fost recunoscut culpabil de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 165 al. (2) lit. a) și art. 290 al. (1), fiindu-i stabilită pedeapsa de 15 ani 6 luni închisoare. Telefoanele mobile de model „Nokia” și „Samsung” au fost confiscate în folosul statului.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2006 a fost respins apelul inculpatului Victor Postoronco și menținută sentința Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2006.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2007 a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de condamnatul Victor Postoronco.

Prin hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 05 octombrie 2009 a fost admis recursul în anulare declarat de avocatul Dorin Popescu în interesele condamnatului Victor Postoronco, casată decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 mai 2007 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 noiembrie 2006, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecatori.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2010 a fost admis apelul inculpatului Victor Postoronco, casată sentința Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 iunie 2006, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, prin care Victor Postoronco a fost achitat pe art. 165 al. (2) lit. a) și b) Cod penal conform art. 390 (1) 1) CPP, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii și pe art. 290 al. (1) Cod penal, conform art. 390 (1) 3) CPP, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, pentru păstrarea munițiilor pentru arma de vînătoare cu țeavă lisă și cartușele cu proiectil de cauciuc, conform art. 390 (1) 4) CPP, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală. Telefoanele mobile de model „Nokia” și „Samsung” urmau a fi restituite proprietarului.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2010 a fost respins ca inadmisibil recursul ordinal declarat de procurorul serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Chișinău împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2010, cu menținerea hotărîrii atacate.

Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 aprilie 2011 s-a decis inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de procurorul serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Chișinău împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2010 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 21 decembrie 2010.

Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia motivelor ce-i acordă lui Postoronco Victor posibilitatea de a-și valorifica dreptul său la acțiune în temeiul prevăzut de prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și de art. art. 1405, 1422 alin. (1) și (3), 1423 alin. (1) și (2) Cod civil.

Astfel, conform art.3 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și

moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Conform art. 1405 al. (1) Cod civil, prejudiciul cauzal persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor cu funcții de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că, prin emiterea sentinței de achitare în privința lui Victor Postoronco din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii imputate ultimului și din motivul că fapt nu întrunește elementele infracțiunii, se constată încălcarea drepturilor constituționale ale lui Victor Postoronco privind dreptul la libertate și siguranța persoanei, dreptul la viața intimă și familială, dreptul la proprietatea privată și ale prevederilor art. 5 și 8 ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, în sensul prevederilor art. 3 lit. a) și b) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale cât și confiscării ilegale a averii,

Prin urmare, instanța de recurs constată că, deși, instanțele judecătorești corect au constatat faptul încălcării drepturilor recurentului-reclamant la libertatea individuală și siguranța personală, cât și la respectarea vieții intime, familiale și private și au aplicat corect prevederile normelor de drept material și anume a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, însă eronat au stabilit cuantumul prejudiciului material și moral care urma a fi încasat.

Aici instanța ca remarcă că, prejudiciul moral constituie o formă distinctă a prejudiciului civil care declanșează răspunderea delictuală.

Conform art. 1422 al. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Art. 11 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 stipulează că, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Cu referire la prevederile enunțate, reieșind din specificul acțiunii și în virtutea competenței sale de a determina mărimea compensației pentru prejudiciul moral în funcție de cele constatate, instanța de recurs relevă că mărimea compensației solicitate spre încasare de către Victor Postoronco cu titlu de prejudiciu moral pentru încălcarea art.5 alin.5 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale în mărime de 7000000 lei este exagerată, iar cea încasată de către instanțele judecătorești în mărime de 100000 lei, nu este echitabilă și suficientă pentru prejudiciul suferit, fapt ce impune necesitatea casării hotărârilor judecătorești în acest sens.

În susținerea concluziei date instanța de recurs reține că materialul probator anexat la actele cauzei denotă incontestabil faptul că, lui Postoronco Victor i-au fost cauzate suferințele psihice grave, prin faptul că a fost tras la răspundere penală și condamnat de prima instanță pentru infracțiunea, care prin prisma art. 16 alin.(5) Cod penal se consideră o infracțiune deosebit de gravă, cu aplicarea pedepsei maxime, și anume 15 ani închisoare.

De altfel, suferințe psihice suportate de Postoronco Victor se manifestă și prin faptul că a fost tras la răspundere penală, pentru acțiuni în care nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, la fel și pentru fapta care în general nu este prevăzută de Legislația penală.

La caz, este cert și faptul că examinarea cauzei penale privind învinuirea lui Postoronco Victor a durat 5 ani, 2 luni și 1 zi, dintre care 4 ani, 4 luni și 24 de zile ultimul s-a aflat în detenție, termen care, în opinia instanței de recurs este exagerat de mare.

În asemenea împrejurări și ținând cont de faptul că lui Victor Postoronco i-au încălcat drepturile lui constituționale, ce au dus atingere demnității umane, fiind supus și unor acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești, manifestate prin atragerea ilegală la răspunderea penală și imixtiunea nejustificată în viața intimă, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că suma de 120000 lei este reală și rezonabilă în măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate lui Victor Postoronco, care a avut de suferit unele frustrări, incertitudini și neliniști, și care nu poate fi compensată doar numai prin simpla constatare a încălcării drepturilor acestuia.

Drept consecință, nu au relevanță argumentele Procuraturii Generale a RM și Ministerului Finanțelor al RM, precum că Postoronco Victor nu întrunește condițiile din

normele de drept aplicabile la caz, respectiv nu este temei de a genera obligațiunea statului de a repara prejudiciu moral intimatului, deoarece vin în contradicție constatările expuse.

Or, potrivit art. 10 al. (1) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar conform art. 53 al. (2) din Constituția Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Totodată instanța de recurs consideră drept neîntemeiate concluziile instanțelor judecătorești în partea respingerii cerințelor lui Victor Postoronco cu privire la restituirea prejudiciului material.

Astfel, după cum denotă actele cauzei, recurentul-reclamant a solicitat compensarea prejudiciului material în mărime de 137.088,69 lei, exprimat prin costul a 707 cartușe confiscate în suma de 3535 lei, pentru telefoanele de model „Nokia 6230i” și „Samsung X600” în suma de 5863,19 lei și 3700 lei respectiv și 124170,5 lei compensația pentru salariul nerealizat.

Prin urmare, Colegiul reține că, luând în considerație că de la Victor Postoronco au fost confiscate în total 707 cartușe, pe care recurentul-reclamant le apreciază fiecare la suma de 5 le pentru o bucată, precum și telefoanele mobile de model Nokia” și „Samsung”, pe care recurentul-reclamant le apreciază la suma de 5863,19 lei și respectiv 3700 lei și care nu i-au fost restituite Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa din bugetul statului prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Victor Postoronco costul bunurilor confiscate, și anume pentru cartușele suma de 3535 lei și pentru telefoanele mobile de model „Nokia” și „Samsung” suma totală de 9383 lei.

Totodată, instanța de recurs consideră neîntemeiată cerința privind încasarea compensației pentru salariul nerealizat, or, instanței nu au fost prezentate probe admisibile și pertinente care ar demonstra că la momentul reținerii Postoronco Victor nu lucra din motive întemeiate și, respectiv, ar beneficia de repararea câștigului mediu lunar, ținând cont de salariu mediu pe țară în anul respectiv.

Mai mult că, potrivit art. 7 a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie, salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite.

În consecință, însă la caz nu au fost prezentate probe că Postoronco Victor a fost încadrat în câmpul muncii, iar aceasta fiind sursa lui principal de existent, cât și probe că la momentul reținerii nu a lucrat întemeiate, care ar justificat pretențiile invocate în acest sens.

În asemenea împrejurări, se constată că lipsită de suport legal afirmația susținută în recursul lui Postoronco Victor precum că normele legale nu cer ca persoana arestată sau condamnată ilegal să fie angajată în câmpul muncii sau să nu lucreze din motive întemeiate anume la momentul reținerii sale, fie să fi fost privată de salariu ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, deoarece sunt lipsite de suport legal și se combat cu constatările relatate.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de către Procuratura Generală a RM și Ministerul Finanțelor al RM, a admite recursul declarat de către Victor Postoronco, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe și de a emite o nouă hotărîre, prin care a admite acțiunea parțial și de a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Victor Postoronco pentru 707 cartușe confiscate suma de 3535 lei și pentru telefoanele de model „Nokia” și „Samsung” suma de 9383 lei, în total 12918 lei cu titlu de prejudiciu material și prejudiciul moral în mărime de 120000 lei. În rest acțiunea urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide

Se resping recursurile declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se admite recursul declarat de către Victor Postoronco.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 iulie 2013 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 29 martie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Postoronco Victor împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral, și se emite o nouă hotărîre prin care:

Se admite parțial acțiunea lui Postoronco Victor împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Victor Postoronco pentru 707 cartușe confiscate suma de 3535 (trei mii cinci sute treizeci și cinci) lei și pentru telefoanele de model „Nokia” și „Samsung” suma de 9383 (nouă mii trei sute optzeci și trei) lei, iar în total suma de 12918 (doisprezece mii nouă sute optsprezece) lei cu titlu de prejudiciu material.

Se încasează din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Victor Postoronco suma de 120000 (una sută douăzeci mii) lei cu titlu de prejudiciul moral.

În rest acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Judecătorii

Iulia Sîrcu

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Ion Vîlcov

Tamara Chișca-Doneva